

Nr 6.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1954/55 under sjätte huvudtiteln, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet.

1:o **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1954) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet uppföra ytterligare en tjänst som regeringsrättssekreterare i Ce 33, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för departementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 837 200 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 808 200 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär att en av kommunikationsdepartementet delvis utnyttjad tjänst som regeringsrättssekreterare i jordbruksdepartementet fr. o. m. den 1 juli 1954 överflyttas till kommunikationsdepartementet, i följd varav departementets avlöningsanslag uppräknas med 23 640 kronor. Till följd av författningsenliga löneklassuppflyttningar m. m. erfordras vidare en ökning av anslaget med 5 360 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (808 200 + 23 640 + 5 360) 837 200 kronor.

Utskottet, som intet har att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet uppföra ytterligare en tjänst som regeringsrättssekreterare i Ce 33;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	308 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	208 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	289 200
	Summa kronor 837 200

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 837 200 kronor.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 3), som innebär höjd medelsanvisning för nästa budgetår med 5 900 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 51 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 4—9) föreslagit riksdagen att dels godkänna av föredraganden förordad avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 6 661 000 kronor, varav 3 480 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 6 315 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om anslagshöjning för nästa budgetår med 152 600 kronor. Dessutom begär styrelsen bemyndigande att med anlitande av sakanslag anställa tillfällig arbetskraft i högst Cg 25 vid styrelsens vägbyrå, underhålls- och byggnadsbyrå samt konstruktionsbyrå.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 4 och 5).

Vidare har *svenska vägföreningen* föreslagit att ett särskilt utredningsorgan inrättas inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för arbetsuppgifter, som sammanhånga med den översiktliga planläggningen av vägbyggnads-

verksamheten. Efter att ha erinrat om det stora behovet av en dylik planläggning framhåller föreningen bl. a. följande.

Denna planläggning bör omfatta dels ett normarbete och dels en översiktlig planläggning av i första hand huvudvägnätet beträffande standard, turordning m. m. under beaktande av investeringarnas lönsamhet. Planläggningen bör baseras på en kartläggning av det nuvarande vägbeståndets utseende samt en prognos över fordonsutvecklingen ävensom med trafikräkningars hjälp ett klarläggande av vägtrafikens fördelning på vägnätet. Väg- och vattenbyggnadsverket gör vad som står i dess makt för att bemästra problemen, men uppgifterna synes vara övermäktiga i förhållande till organisationens nuvarande resurser.

Planeringsproblemet kan lösas enligt olika alternativ. För egen del förordar föreningen, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen snarast förses med ett tillfälligt organ för den översiktliga planeringen. Detta organ bör få karaktären av en enmansutredning, där utredningsmannen vid sin sida får dels ett utredningskontor och dels ett råd. Utredningsmannen bör icke vara underställd viss byrå eller avdelning inom styrelsen utan bör arbeta självständigt men i intim kontakt med väg- och vattenbyggnadsverkets olika organ. Utredningskontoret, som skulle förestås av utredningsmannen, bör bestå av ett femtontal personer, däribland experter med teknisk, nationalekonomisk, näringsgeografisk och statistisk utbildning. Därtill kommer skriv- och ritbiträden i erforderlig omfattning. Kostnaden torde icke behöva överstiga 400 000 kronor per år att avräknas mot automobilskattemedel. Generalplanekontoret torde icke behöva ställa oöverbärliga krav på personal från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida, då förslaget utgår från att kontorets arbetskrafter till stor del bör rekryteras med experter från utomstående håll. Utredningen bör bedrivas skyndsamt och under en tid av uppskattningsvis tre år. Det rådgivande organet skall följa utredningens arbete i stort och lämna impulser till dess fortlöpande verksamhet. I detta råd bör ingå representanter för vägforskningen, vägtrafiken, samhällsplaneringen, vägbyggnadsentreprenörerna och näringslivet i övrigt. Rådet bör ha till främsta uppgift att bedöma frågor, som har sammanhang med den standard och den turordning, efter vilka det svenska vägnätet bör utbyggas ur tekniskt-ekonomiska synpunkter. Efter antagandet att rådet, exklusive resor, sammanträder i genomsnitt en gång per månad, har kostnaden för detsamma beräknats till 10 000 kronor per år.

Över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning har yttranden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd* (s. 6 och 7) samt över framställningen från svenska vägföreningen av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* och *statskontoret* (s. 7 och 8).

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen understryker i sitt yttrande över vägföreningens framställning angelägenheten av att den översiktliga planläggningen utan dröjsmål kommer i gång i sådan omfattning, att resultaten därav snarast föreligga till stöd för den fortsatta detaljplaneringen. I fråga om erforderligt samråd och samarbete med organisationer o. d. framhåller styrelsen, att den lämpligaste formen härför är att arbeta med en mindre delegation med representation från berörda intressegrupper. Det har vid

hittills i styrelsen bedrivet arbete med hjälp av delegationer visat sig förefinnas ett sådant intresse för frågorna, att några särskilda kostnader för representation i en sådan delegation icke torde behöva falla på statsverket. I fråga om den nu aktuella planläggningen erbjuder därjämte delegationsförslaget den fördelen, att delegationens sammansättning smidigt kan anpassas med hänsyn till de delområden inom den översiktliga planläggningen, där tyngdpunkten i arbetet just befinner sig. Styrelsen anser därför, att denna väg bör prövas även här, innan man går in på den av föreningen föreslagna vägen med ett särskilt råd med bestämd sammansättning för den översiktliga planläggningen.

Ej heller statskontoret anser något särskilt råd med av vägföreningen angivna uppgifter böra tillskapas.

Föredraganden har anfört följande.

Den under de senaste åren betydligt ökade vägbyggnadsverksamheten har medfört en avsevärd merbelastning för personalen inom väg- och vattenbyggnadsverket. En av denna utveckling betingad förstärkning av verkets personalresurser har emellertid i stort sett endast ägt rum inom vägförvaltningarna. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställningar om personalökningar för styrelsens egen del har blott i mycket begränsad utsträckning kunnat bifallas. Styrelsen har nu anmält, att den till följd härav nödgats eftersätta vissa uppgifter. Med hänsyn till den allmänna återhållsamhet, som ansetts böra iakttagas i fråga om inrättande av nya tjänster, samt den rådande bristen på kvalificerade väg- och vattenbyggnadsingenjörer torde det vara svårt att f. n. nå en mera önskvärd lösning av arbetskraftsfrågan. Jag förutsätter, att styrelsen noga prövar, vilka uppgifter som utan större olägenheter på längre sikt kan lämnas obehandlade, samt att alla möjligheter till rationaliseringar och besparingar inom nu gällande personalram utnyttjas, icke minst i anslutning till den översyn av olika delar av verkets organisation, som pågår genom statens organisationsnämnds försorg.

Av det anförda torde framgå, att jag f. n. icke är beredd att förorda någon mera genomgripande förstärkning av verkets personalorganisation. Emellertid synes det mig nödvändigt att i vissa hänseenden giva väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ökade resurser. Jag syftar här främst på den översiktliga planläggningen rörande vägnätets utformning m. m. Med den kraftiga expansionen av vägbyggnadsverksamheten följer, att helt andra och betydligt större krav än tidigare måste ställas på en sådan planläggning. Ett eftersättande av denna planläggning kan leda till felinvesteringar och på längre sikt medföra avsevärda ekonomiska skador. Behovet av ökade insatser på detta område synes kunna tillgodoses i huvudsak enligt de riktlinjer som angivits av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i yttrandet över svenska vägföreningens framställning. Jag förordar därför, att medel anvisas för inrättande av ett särskilt utredningsorgan för planeringsfrågor inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Något särskilt råd för att följa utredningsarbetet m. m. synes icke behöva tillskapas, utan allt erforderligt samråd torde såsom styrelsen föreslagit kunna ske genom delegationer av representanter för berörda intressegrupper. Medelsbehovet

för det föreslagna utredningsorganet har av vägföreningen uppskattats till ca 400 000 kronor per år. I avbidan på närmare erfarenheter beräknar jag för nästa budgetår ett belopp av 200 000 kronor för ändamålet.

Styrelsens begäran om bemyndigande att i ökad utsträckning anställa personal med anlitande av olika sakanslag anser jag mig av principiella skäl icke böra biträda. Då emellertid en anpassning av verkets personalbestånd efter växlingarna i arbetsuppgifterna rimligen synes böra ske på ett smidigare sätt än hittills, vill jag föreslå, att särskilda medel för anställande av tillfällig personal beräknas under resp. avlöningsanslag. För väg- och vattenbyggnadsstyrelsens del synes för ändamålet böra beräknas ett belopp av 100 000 kronor.

För de av mig nu föreslagna anslagsuppräkningsarna torde i avlöningsstaten böra uppföras en ny, förslagsvis betecknad anslagspost till avlöningar till tillfällig personal m. m. Denna post, som för budgetåret 1954/55 alltså skulle upptagas till 300 000 kronor, bör helt avräknas mot automobilskattemedlen.

I samband härmed torde icke-ordinarieposten, som hittills varit uppförd förslagsvis, kunna maximeras av riksdagen.

Vad beträffar övriga under detta anslag framförda yrkanden kan jag endast tillstyrka uppräkningsarna med ett belopp motsvarande de automatiska utgiftsstegringarna för löneklassuppflyttningar m. m. om i runt tal 46 000 kronor.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (6 315 000 + 300 000 + 46 000) 6 661 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundqvist* (I: 155) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i Krokstorp m. fl. (II: 247), i vilka hemställts, att riksdagen måtte uttala, att samråd beträffande planläggningen av vägbyggnadsverksamheten mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen å ena sidan och berörda intresseorganisationer å andra sidan bör äga rum genom att ett råd med fast sammansättning tillskapas av intresseorganisationernas delegater.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen I: 155.

Utskottet. Den under senare år starkt utökade vägbyggnadsverksamheten har hittills i huvudsak haft karaktären av en upprustning av det redan befintliga vägnätet. Denna inriktning av verksamheten har framstått såsom naturlig, då det med hänsyn till tidigare eftersläpning varit nödvändigt att i första hand åstadkomma en välbehövlig standardförbättring av vägarna. Jämsides härmed har emellertid behovet av en mera långsiktig planläggning, avsedd att tjäna som utgångspunkt för de betydelsefulla principbeslut den snabbt växande motorfordonstrafiken framtvingar, gjort sig allt starkare gällande. Utvecklingen synes nu ha nått därhän, att detta behov icke längre utan vissa olägenheter kan eftersättas. Utskottet, som redan tidigare vid ett par tillfällen understrukit planerings-

frågornas stora vikt, anser sig därför böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, att ett särskilt utredningsorgan för hithörande arbetsuppgifter nu inrättas. Utskottet finner det även ändamålsenligt att detta nya organ an knytes till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom ansvarig fackmyndighet. Att för berörda ändamål ett belopp av 200 000 kronor anvisas för nästa budgetår har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har bl. a. föranletts av en framställning från svenska vägföreningen, vilken tillstyrkts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, om ock med vissa modifikationer. Styrelsen har sålunda icke funnit erforderligt att det nya planeringsorganet, på sätt vägföreningen förutsatt, utbygges med ett permanent råd; behovet av speciell sakkunskap i vissa frågor anses i stället kunna tillgodoses genom delegationer med representanter för berörda intressegrupper. Denna uppfattning har föredraganden förklarat sig dela. I de båda likalydande motionerna I: 155 och II: 247 har däremot hävdats, att samrådsförfarandet i föreliggande fall bör äga rum genom att ett råd med fast sammansättning tillskapas av intresseorganisationernas delegater.

Enligt de upplysningar utskottet inhämtat avses planeringsorganet förslagsvis skola bestå av dels vissa tjänstemän från väg- och vattenbyggnadsverket, däribland verkschefen som skall fungera som ordförande, dels experter med respektive nationalekonomisk, näringsgeografisk och kommunikationsteknisk kompetens, dels en representant för trafikutövarna, dels ock företrädare för näringslivet. Såsom ovan i korthet berörts skall dock beträffande de sistnämnda möjlighet föreligga att variera sammansättningen alltefter arten av det ämnesområde som i varje särskilt fall är aktuellt. Inom denna organisatoriska enhet skall vidare tillsättas ett mindre arbetsutskott, som får ett utredningskansli till sitt förfogande. Såvitt utskottet kan bedöma erbjuder en organisationsform av i huvudsak nu angivet slag påtagliga fördelar, icke minst därigenom att den smidigt kan anpassas efter utredningsarbetets växlande krav. Utskottet finner därför icke anledning att biträda det i nyssnämnda båda motioner framställda yrkandet. Vid detta sitt ställningstagande har utskottet jämväl beaktat, att det i förevarande fall i viss mån är fråga om ett försök. Med hänsyn härtill torde det vara lämpligt, att verksamhetsformerna erfarenhetsmässigt prövas innan organisationen definitivt fastställs. Härutöver vill utskottet endast understryka vikten av att den speciella sakkunskap som förefinnes inom vägnämnder och länsvägnämnder vederbörligen utnyttjas under planläggningsarbetets gång.

Vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsens personalorganisation i övrigt beträffar har Kungl. Maj:t även i år intagit en starkt restriktiv hållning gentemot de av styrelsen framlagda anslagsäskandena. Förutom det belopp som erfordras för att täcka vissa automatiska utgiftsstegringar har föredraganden sålunda funnit sig endast kunna tillstyrka, att styrelsens avlö-

ningsanslag förstärkes med 100 000 kronor, avsedda att tagas i anspråk för anställning av tillfällig personal. Ehuru goda skäl torde föreligga för en ytterligare anslagsuppräknings, har utskottet i nuvarande läge ansett sig böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag jämväl i denna del. Det synes emellertid utskottet uppenbart, att efter hand en anpassning av styrelsens personalorganisation efter verksamhetens faktiska omfattning måste ske. Såsom av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, har styrelsen nu till följd av bristande personalresurser nödgats eftersätta vissa arbetsuppgifter. Även om det torde få antagas, att styrelsen i görligaste mån söker begränsa olägenheterna härav, finner dock utskottet nämnda förhållande vara ägnat att ingiva betänkligheter. Utskottet förutsätter därför, att Kungl. Maj:t noggrant prövar möjligheten att tillföra väg- och vattenbyggnadsstyrelsen de ökade resurser som den fortsatta utvecklingen kan komma att påkalla.

Vad föredraganden i övrigt anfört och förordad beträffande styrelsens avlöningsanslag för nästa budgetår har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet hemställer därför,

I. att motionerna I: 155 och II: 247 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 700 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	300 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 439 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 215 000
	<hr/>
	Summa kronor 6 661 000

b) till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 6 661 000 kronor, varav 3 480 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 10 och 11), som innebär höjd medelsanvisning för nästa budgetår med 30 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av

1 096 000 kronor, varav 578 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Vägförvaltningarna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 11—15) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 28 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels godkänna av föredraganden förordad avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Vägförvaltningarna: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 18 448 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 17 695 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om anslagsförhöjning för nästa budgetår med 535 800 kronor. Dessutom har styrelsen begärt bemyndigande att med anlitan av sakanslag anställa tillfällig arbetskraft (teknisk och kameral personal) i högst Cg 25 vid vägförvaltningarna.

Vidare har *distriktsingenjörernas förening* hemställt att distriktsingenjörorganisationen förstärkes och att lönesättningen väsentligt förbättras inom organisationen.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 12 och 13).

Över styrelsens framställning har yttrande avgivits av *statskontoret* (s. 13 och 14) och över framställningen från distriktsingenjörernas förening av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* samt *länsstyrelserna* i samtliga län (s. 14).

Föredraganden har anfört följande.

Med hänsyn till den relativt omfattande förstärkning av vägförvaltningarnas personal, som ägt rum fr. o. m. ingången av innevarande budgetår, är jag icke f. n. beredd att tillstyrka inrättandet av ytterligare nya tjänster inom denna organisation. Av mitt ställningstagande under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsanslag följer, att jag icke heller vill biträda förslaget om utvidgad rätt att anställa personal med anlitan av sakanslag. Det synes mig emellertid uppenbart, att behov av arbetskraftsförstärkning vid vägförvaltningarna föreligger på grund av den starka utvidgningen av byggnadsverksamheten. För att möjliggöra anställande av tillfällig arbetskraft i lägre lönegrader och tillgodose de mest angelägna personalbehoven i övrigt torde därför, liksom under styrelsens avlöningsanslag, böra uppföras en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost för avlöningar till tillfällig personal m. m. För budgetåret 1954/55 föreslår jag, att denna anslagspost uppföres med 575 000 kronor. I samband härmed torde icke-ordinarieposten kunna uppföras såsom obetecknad.

Några lönegradsuppflyttningar för personal vid vägförvaltningarna anser jag mig icke böra tillstyrka.

För automatiska utgiftsstegringar beräknar jag dels i likhet med styrelsen ca 123 000 kronor för löneklassförändringar m. m., dels ock 55 000 kronor i anledning av den nya ortsgroupsindelningen. Anslaget skulle alltså uppföras med (17 695 000 + 575 000 + 123 000 + 55 000) 18 448 000 kronor.

Det i personalförteckningen angivna antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 bör ökas med 28 för beredande av ordinarie anställning enligt grunderna för den reglerade befordringsgången åt vissa biträden.

Utskottet. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall förevarande anslag förstärkas med sammanlagt 753 000 kronor, varav 575 000 kronor avse medel för avlöningar till tillfällig personal m. m. Anslagsuppräknningen i övrigt är betingad av vissa automatiska utgiftsstegringar. Vidare förutsattes att jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången ytterligare 28 ordinarie kontorsbiträdestjänster skola uppföras på vägförvaltningarnas personalförteckning.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 28 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	6 088 000
2. Avlöningar till tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	575 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	5 533 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 252 000
	<hr/>
	Summa kronor 18 448 000

c) till *Vägförvaltningarna: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 18 448 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

6:o) **Vägförvaltningarna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 15—17), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 120 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 723 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **De lokala vägnämnderna m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 17), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

8:o) **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 17 och 18), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

9:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 32 och 33), som innebär anslagsminskning för nästa budgetår med 40 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

10:o) **Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 33 och 34), som innebär en, främst med anledning av planerat svenskt deltagande i den internationella vägkongressen i Istanbul år 1955, med 40 000 kronor höjd medelsanvisning för nästa budgetår, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) **Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 34), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

12:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 35 och 36) föreslagit riksdagen att till Bidrag till handelshamnar och farleder för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 3 000 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1952/53 förelåg en reservation av 4 828 500 kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 5 000 000 kronor.

Styrelsen erinrar ånyo om att ett årligt statsbidragsanslag om minst 5 milj. kronor tidigare ansetts behövt för att tillgodose det investeringsbehov för handelshamnar, som i 1944 års hamnutrednings betänkande beräknats för tiden fram till år 1960. Med hänsyn till de prisstegringar, som ägt rum sedan utredningen avgav sitt betänkande, bör nämnda årsbelopp nu ökas med minst 50 %.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 3 milj. kronor har 1,5 milj. kronor redan beviljats för fortsatt utbyggnad av vissa västkusthamnar. Vidare har styrelsen tillstyrkt statsbidrag till två andra hamnföretag med 654 100 kronor. Sedan budgetåret 1952/53 kvarstår hos Kungl. Maj:t en av styrelsen tillstyrkt framställning om statsbidrag med 500 000 kronor till påbörjande av ett större hamnföretag i nedre Norrland. Resterade tillgängliga anslagsmedel beräknas komma att huvudsakligen tagas i anspråk för *dels* utbyggnad av hamnen i Vänersborg, varom överenskommelse föreligger enligt ett av Kungl. Maj:t den 11 juni 1943 godkänt avtal mellan vissa statliga myndigheter och Vänersborgs stad, *dels* andra pågående eller redan avslutade företag, där kostnaderna till följd av prisstegringar överstigit de ursprungligen beräknade.

Slutligen erinras om att styrelsen i sina år 1952 angivna petita redogjorde för då föreliggande behov av om- och utbyggnad av sådana handelshamnar, vartill statsbidrag ifrågasattes. Kostnaderna beräknades till ca 45 milj. kronor och motsvarande statsbidrag till ca 22 milj. kronor. I den beräknade kostnaden ingick västkusthamnarna samt ett hamnföretag i nedre Norrland med ett belopp av 23,2 milj. kronor. Vidare föreligger bidragsansökningar till under styrelsens kontroll redan utförda hamnutbyggnader för en byggnadskostnad av 6,5 milj. kronor.

Föredraganden förklarar sig med hänsyn till det ansträngda statsekonomiska läget ej kunna förorda högre anslag än 3 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehållit

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *de Geer m. fl.* (I: 156) och den andra inom andra kammaren av herr *Ståhl m. fl.* (II: 182), i vilka hemställts, att riksdagen, med hänsyn till

bl. a. de angelägna programmen för hamnuthyggnad i Karlstad och Kristinehamn, måtte besluta att till Bidrag till hamnar och farleder för budgetåret 1954/55 i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sten m. fl.* (I: 294) och den andra inom andra kammaren av herr *Stenberg m. fl.* (II: 199), i vilka likaledes hemställts, att riksdagen till förenämnda ändamål må för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna II: 182 och II: 199.

Utskottet. I sitt av 1952 års riksdag godkända utlåtande nr 6 (p. 34) berörde utskottet de svårigheter som uppstått genom att statsmakterna icke tagit ställning till det av 1944 års hamnutredning på sin tid framlagda förslaget. Med hänsyn härtill fann utskottet det önskvärt, att en översyn av förhållandena på förevarande område snarast kom till stånd i syfte att skapa en säker grund för de åtgärder i fråga om utbyggnaden av handelshamnar med tillhörande infartsleder som finge anses mest angelägna. Enligt utskottets mening borde det vara möjligt, att konkreta förslag härutinnan förelades riksdagen redan påföljande år.

Under hänvisning härtill sade sig föredraganden vid anmälan av anslagsbehovet för nu ifrågavarande ändamål i 1953 års statsverksproposition ha för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att tillkalla en särskild utredningsman med uppgift att verkställa den av riksdagen begärda översynen. I sitt utlåtande nr 6 (p. 33) till samma års riksdag underströk utskottet vikten av att den sålunda förebådade utredningen bedreves med största skyndsamhet, så att inom kort mera säkra hållpunkter kunde erhållas för en bedömning av omfattningen av statens medverkan vid om- och utbyggnaden av handelshamnar och farleder. I avvaktan på ett sådant klarläggande förklarade sig utskottet samtidigt icke kunna tillstyrka bifall till ett i vissa motioner framfört förslag om höjning av det av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår äskade anslagsbeloppet. Vad utskottet härutinnan anfört och förordat lämnades av riksdagen utan erinran.

Jämväl i år ha motionsledes framställts yrkanden av motsvarande innebörd. I motionerna I: 156 och II: 182 samt I: 294 och II: 199 har sålunda hemställts, att förevarande anslag i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande måtte anvisas med 5 milj. kronor. I förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär detta en anslagsuppräknig med 2 milj. kronor. Motionärerna ha bl. a. erinrat om att under nästa budgetår minst 2,5 milj. kronor beräknas komma att tagas i anspråk för fullföljande av vissa hamnbyggnadsföretag på västkusten. Ett belopp av allenast 0,5 milj. kronor skulle därför återstå för tillgodoseende av övriga medelsbehov på

hithörande område, vilket finge till följd att några nya företag icke kunde igångsättas. Enligt motionärernas mening måste emellertid ett fortsatt dröjsmål med förverkligandet av föreliggande hamnförbättringsplaner i betänklig grad komma att nedsätta den för näringslivets behov och utveckling nödvändiga kapaciteten hos många hamnar.

Utskottet är för sin del väl medvetet om att utbyggnaden och moderniseringen av landets handelshamnar måste betecknas som en ytterst angelägen uppgift. I princip kan utskottet därför lämna sin anslutning till de allmänna synpunkter som motionärerna anlagt på förevarande spørsmål. Icke minst önskar utskottet understryka den stora betydelse dessa hamnar ha för befrämjandet av produktionslivet och folkförsörjningen i övrigt. Med hänsyn till den ovisshet som alltjämt råder rörande omfattningen av de finansiella förpliktelser staten bör ikläda sig på nu behandlade område har utskottet dock icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till det i förenämnda motioner framställda yrkandet. Uppenbart är å andra sidan att ett klarläggande av denna fråga snarast måste ske. Utskottet förutsätter därför, att den nu påbörjade utredningen härom bedrives med sådan skyndsamhet att förslag i ämnet kan föreläggas redan nästa års riksdag.

Under återopande härav hemställer utskottet,

I. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet ovan anfört;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 156 och II: 182 samt I: 294 och II: 199, till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

13:o) **Statliga farledsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 36—38) föreslagit riksdagen att till Statliga farledsarbeten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 600 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1952/53 förelåg en behållning av 749 200 kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 3 000 000 kronor enligt följande beräkning.

Slutförande av företagen Hamburgsund—Hornö ränna, ingående i inomskärsfarleden i Bohuslän	500 000
Påbörjande av Sannäskanalen, ingående i inomskärsfarleden i Bohuslän	1 500 000
Påbörjande av förbättringsarbeten i farleden genom Malö strömmar i Bohuslän	900 000

Fortsatta projekteringsarbeten beträffande farleden genom Nordre älv i Göteborgs och Bohus län samt av inomskärsfarleden i Bohuslän m. fl.	100 000
	Summa kronor 3 000 000

Föredraganden tillstyrker att för slutförande av farledsarbetena på sträckan Hamburgsund—Hornö ett belopp av 500 000 kronor anvisas samt att för vissa fortsatta projekteringsarbeten upptages ett belopp av 50 000 kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens övriga förslag förklarar sig *föredraganden* icke beredd att tillstyrka.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

14:o) **Byggande av fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 38 och 39) föreslagit riksdagen att till Byggande av fiskehamnar för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 3 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1952/53 förelåg en behållning av ca 1,8 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 5 400 000 kronor för nästa budgetår.

Efter att erinrat om den av 1944 års fiskehamnsutredning framlagda femårsplanen, enligt vilken det totala anslagsbehovet för budgetåren 1948/49—1952/53 beräknades till 25,5 milj. kronor, framhåller styrelsen, att medelsanvisningen för nämnda period endast uppgått till 6 milj. kronor. Härutöver har såsom statliga beredskapsarbeten utförts vissa i byggnadsplanen ingående fiskehamnar, vartill utgått ca 1,3 milj. kronor från anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. och från här ifrågavarande anslag (tilläggsstat II budgetåret 1952/53). Sammanlagt har sålunda under nämnda tidsperiod utgått ca 7,3 milj. kronor, vilket innebär, om hänsyn tages till allmänna pris- och lönestegringar, att endast omkring $\frac{1}{5}$ av de i planen ingående arbetsprojekten hittills kunnat utföras.

Styrelsen betonar, att vad den framhållit i sina *petita de två senaste åren* angående följderna av eftersläpningen i den planerade utbyggnadsverksamheten fortfarande gäller. Hamnförhållandena är på många platser i landet mycket otillfredsställande. Speciellt på västkusten har den försenade utbyggnaden av kajer och bryggor orsakat, att ett flertal hamnar med gamla i trä utförda bryggor saknar tillförlitliga förtöjningsanordningar för sina båtar. Därtill kommer, att många befintliga hamnar har otillräckligt djup för de större och mera sjövärdiga båtar, som i allt större utsträckning anskaffas för trälfisket.

Vidare har styrelsen hemställt om anvisande under detta anslag av ett statsbidragsbelopp av 400 000 kronor för nästa budgetår för påbörjande av en planerad hamnutbyggnad i syfte att förbättra våra importförhållanden i händelse av krig.

Föredraganden förklarar sig icke beredd att tillstyrka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning om medel för påbörjande av viss, av ekonomiska försvarsberedskapsskäl föreslagen hamnutbyggnad.

Beträffande medelsäskandet i övrigt anser sig *föredraganden* i nuvarande läge och med hänsyn till den avvägning, som måste göras mellan anslagen till olika kommunikationsändamål nödgad föreslå en begränsning av medelsanvisningen till 2 500 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lodenus m. fl.* (I: 18) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson i Stenkyrka m. fl.* (II: 29), i vilka hemställts, att riksdagen ville besluta att till byggande av fiskehamnar för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Herbert Hermansson m. fl.* (I: 273) och den andra inom andra kammaren av herr *Utbutt m. fl.* (II: 252), i vilka hemställts, att riksdagen till förevarande ändamål måtte anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Karl Andersson m. fl.* (I: 272) och den andra inom andra kammaren av herr *Staxäng m. fl.* (II: 253), i vilka hemställts, att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under sin fortsatta översyn av 1944 års fiskehamnsutrednings förslag jämväl får i uppdrag att utreda frågan om underhållet av statsbidragsberättigade fiskehamnar samt framkomma med förslag till en ekonomisk lösning.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna II: 29, II: 252 och I: 272.

Utskottet. Till byggande av fiskehamnar har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår äskat ett anslagsbelopp av tillhoppa 5,4 milj. kronor, varav 400 000 kronor avse medel för påbörjande av viss av beredskapsskäl motiverad hamnutbyggnad. Sistnämnda förslag har *föredraganden* icke ansett sig kunna tillstyrka. Vad beträffar styrelsens framställning i övrigt har *föredraganden* funnit sig böra förorda en begränsning av medelsanvisningen till 2,5 milj. kronor.

Häremot ha motionsledes framförts vissa erinringar. I motionerna I: 18 och II: 29 har sålunda hemställts, att förevarande anslag måtte anvisas med

3,0 milj. kronor, medan i motionerna I: 273 och II: 252 föreslagits ett anslagsbelopp av 3,5 milj. kronor. Även utskottet har, med hänsyn till rådande eftersläpning i den på förevarande område planerade utbyggnadsverksamheten, funnit en viss anslagsförstärkning befogad. Vid sitt övervägande av olika alternativ har utskottet kommit till den uppfattningen, att i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag anslaget bör uppräknas med 0,5 milj. kronor och sålunda anvisas med 3,0 milj. kronor.

Vad därefter angår den i motionerna I: 272 och II: 253 berörda frågan synes det utskottet uppenbart, att de fiskehamnar som redan uppförts eller framdeles komma att uppföras med anlitage av bidragsmedel från förevarande anslag också böra fortlöpande underhållas. Icke minst ur statsfinansiell synpunkt är det ett klart intresse att så sker. Därest underhållsbehovet eftersättes och vederbörande hamn får förfalla, kan nämligen detta leda till, såsom i motionerna erinrats, att en ombyggnad påkallas som ställer långt större krav på det allmänna än om ett kontinuerligt underhåll ägt rum. Nu tillämpade system för bidragstilldelningen innefattar emellertid icke någon garanti för att underhållsfrågan ordnas på ett tillfredsställande sätt, även om behovet av medel härför förutsatts skola täckas genom inflytande hamnavgifter. En viss oklarhet härutinnan torde sålunda få anses vara för handen. Med hänsyn härtill finner utskottet i likhet med motionärerna vissa skäl tala för att frågan närmare utredes. Enligt utskottets mening böra därvid olika möjligheter övervägas i syfte att få till stånd en mera rationell ordning, varvid bl. a. spörsmålet om omfattningen av det underhållsansvar som anses åvila hamnarnas huvudmän bör beaktas. Under vilka former utredningsarbetet skall bedrivas lärer få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra.

Under återopande av det ovan anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 273 och II: 252 samt med bifall till motionerna I: 18 och II: 29, till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor;

II. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 272 och II: 253, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om en utredning av frågan om underhållet av sådana fiskehamnar som uppförts med anlitage av bidragsmedel från ovannämnda anslag.

15:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 39—41) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kronor.

16:o) **Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 42 och 43) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

17:o) **Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 43—45) föreslagit riksdagen att till Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats 20 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1952/53 förelåg en behållning av 20,5 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 30 000 000 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 44 och 45).

Gentemot styrelsens ställningstagande har *chefen för dess vatten- och avloppsbyrå* anmält avvikande mening samt — under hänvisning till en särskilt utarbetad närmare redogörelse — uttalat, att styrelsen bort hemställa, att förevarande anslag upptages med 45 miljoner kronor.

Över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning har yttrande avgivits av *arbetsmarknadsstyrelsen* (s. 45).

Föredraganden har anfört följande.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar skulle — exklusive fördyringar å äldre företag — i runt tal 35 milj. kronor behöva anvisas för budgetåret 1954/55 för att nuvarande väntetid mellan påbörjandetillstånd och bidragsbeslut om i genomsnitt två år ej skall förlängas. Styrelsen har dock begränsat sitt medelsäskande med hänsyn till vad som med tillgängliga personalresurser kan bli möjligt att fördela och därvid under övervägande av beloppen 25 och 30 milj. kronor stannat för det sistnämnda.

Den nuvarande balansen mellan bidragsmedel och bidragsbehov på förevarande område är icke tillfredsställande. En lösning härav på längre sikt torde emellertid, såsom jag framhållit i 1953 års statsverksproposition, få sökas i samband med prövningen av de förslag, som framlagts av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga. På grund av utredningsmaterialets komplicerade och vidlyftiga natur torde pågående beredning av detta ärende ej kunna avslutas så att några på utredningen grundade förslag kan framläggas till årets riksdag. Med hänsyn till de skäl, som under rådande ekonomiska förhållanden talar mot en ökning av statsutgifterna, har jag icke ansett mig kunna tillstyrka en så stor anslagsökning, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit. En höjning av anslaget synes mig likväl bära ifrågakomma. Jag förordar, att detsamma uppföres med ett till 25 milj. kronor förhöjt belopp.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft dels en inom första kammaren av herr *Fritjof Thun* väckt motion (I: 157), vari hemställts, att riksdagen må för budgetåret 1954/55 till bi-drag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp anvisa ett anslag av 45 milj. kronor;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kam-maren av herr *Nyström m. fl.* (I: 293) och den andra inom andra kammaren av herr *Gavelin m. fl.* (II: 379), i vilka likaledes hemställts, att riksdagen måtte till förenämnda ändamål för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 45 milj. kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna I: 157 och II: 379.

Utskottet. Vården av landets vattentillgångar har numera genom olika om-ständigheter kommit att framstå som en samhällsangelägenhet av yttersta vikt. Jämlikt Kungl. Maj:ts den 9 januari 1953 lämnade bemyndigande ha också tillkallats särskilda sakkunniga för att verkställa utredning om åtgärder till motverkande av förorening av sjöar och vattendrag. Frågan om anläggningar för vattenförsörjning och avlopp har därmed infogats i ett större sammanhang.

Det är å andra sidan uppenbart, att verksamheten på förevarande om-råde icke kan upphöra i avvaktan på resultatet av de förenämnda sakkun-nigas arbete. En viss försiktighet vid den fortsatta bidragsgivningen synes dock påkallad, särskilt som ej heller någon slutlig prövning ännu skett av det förslag som framlagts av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga. Ut-skottet kan därför icke biträda det i motionen I: 157 samt de likalydande motionerna I: 293 och II: 379 framställda yrkandet, att för nästa budgetår bidragsanslaget till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp måtte anvisas med 45 milj. kronor, innebärande en medelsförstärkning med icke mindre än 125 procent. Utifrån de allmänna synpunkter som ovan berörts anser sig utskottet i stället böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, enligt vilket anslaget avses skola uppräknas från 20 till 25 milj. kronor. Samtidigt kan utskottet dock icke underlåta att påtala de otillfredsställande förhållan-den som äro förbundna med nuvarande bidragssystem. Såsom utskottet redan tidigare vid upprepade tillfällen framhållit, medför sålunda den långa väntetiden mellan meddelande av påbörjandetillstånd och bidragsbeslut avsevärda olägenheter i olika avseenden. Behovet av samordning mellan den statliga bostadspolitiken och statens finansiella medverkan vid upp-förandet av vatten- och avloppsanläggningar synes ej heller vederbörligen beaktas. Utskottet finner det därför i hög grad angeläget, att ställning snarast tages till de principspörsmål som behandlats av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga, så att en säkrare grundval erhålles för bedöm-ningen av de åtgärder på förevarande område som må finnas erforderliga från statens sida.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

I. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet ovan anfört;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 157 samt I: 293 och II: 379, till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor.

Vägtrafikväsendet.

18:o) **Statens bilinspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 22, s. 46 och 47) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion uppföra ytterligare en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Statens bilinspektion: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 834 600 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 1 813 600 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om en höjning av anslaget med 21 000 kronor, vilken ökning hänför sig till löneklassuppflyttningar. Styrelsen har härvid räknat med oförändrat belopp, 10 000 kronor, till utbildning av bilinspektörer. Slutligen har styrelsen föreslagit ordinarie sättnings jämligt grunderna för den reglerade befordringsgången av ett kontorsbiträde i lönegrad Ce 8.

Departementschefen har biträtt styrelsens förslag.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion uppföra ytterligare en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	607 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	588 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	638 700

Summa kronor 1 834 600

c) till *Statens bilinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 834 600 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

19:o) **Statens bilinspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 47), som innebär anslagshöjning med 50 000 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 617 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

20:o) **Statens bilinspektion: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 47 och 48), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

21:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 48), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

22:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 48 och 49), som innebär anslagshöjning med 50 000 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

23:o) **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 27, s. 49—51) föreslagit riksdagen att till Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 530 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 1 100 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om en höjning av anslaget med 550 000 kronor för nästa budgetår.

Styrelsen, som beräknar att tillgängliga medel i huvudsak komma att för-

brukas under innevarande budgetår, meddelar att bidragskostnaderna för sådana ytterligare anordningar, som beräknas bliva färdigställda år 1953 och för vilka statsbidrag komma att sökas före den 1 april 1954, uppskattas till sammanlagt ca 1 550 000 kronor.

Styrelsen erinrar vidare om att styrelsen i yttrande den 27 augusti 1953 till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet över en av Inland Transport Committee antagen resolution angående säkerhetsanordningar vid plankorsningar förordat, att försök med s. k. halvbommar skulle utföras vid ett antal plankorsningar i Sverige, där det f. n. redan finnes automatiska ljus- och ljudsignaler, samt att statsbidrag måtte utgå med 117 000 kronor till kostnaderna härför — beräknade till 130 000 kronor. Detta bidrag anses emellertid icke kunna utbetalas med stöd av kungörelsen den 5 december 1951 (nr 919) angående statsbidrag till bestridande av kostnaderna för vissa säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, enär uppsättandet av halvbommarna ej vidtages på grund av bestämmelserna i kungörelsen den 26 juni 1933 (nr 469) angående varningsmärken och säkerhetsanordningar m. m. vid korsningar i samma plan mellan järnväg och väg. Styrelsen har därför förordat, att Kungl. Maj:t måtte inhämta särskilt tillstånd av riksdagen att bestrida det ifrågasatta bidraget från förevarande anslag.

Departementschefen erinrar om att detta anslag, som hittills varit uppfört under huvudrubriken Väg- och vattenbyggnadsväsendet, med hänsyn till sitt ändamål rätteligen bör hänföras till Vägtrafikväsendet, varför det nu upptages under sistnämnda rubrik. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag i fråga om säkerhetsanordningar vid plankorsningar i form av s. k. halvbommar tillstyrkes vidare av departementschefen, som dock, med hänsyn till den normala tidsföljden för utbetalningen av bidragen, ej anser behovet av bidragsmedel för berörda försök behöva föranleda någon uppräknig av anslagets storlek för nästa år.

Utskottet. Med tillstyrkande av ett av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt förslag om försök med s. k. halvbommar har departementschefen förordat, att från förevarande anslag må utgå bidrag till kostnaderna för jämväl sådana nya typer av säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar som efter medgivande av Kungl. Maj:t prövas i försökssyfte. Häremot har utskottet intet att erinra. Utskottet önskar samtidigt understryka angelägenheten av att de åtgärder för vilka anslaget är avsett komma till utförande med all den skyndsamhet som förhållandena tillåta.

Departementschefens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår anser sig utskottet likaledes kunna godlaga. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 530 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

24:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, s. 51 och 52) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Statens biltrafiknämnd: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 294 600 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 291 800 kronor.

Statens biltrafiknämnd har hemställt om en anslagshöjning med 26 200 kronor för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av biltrafiknämndens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 51).

Över nämndens framställning har utlåtande avgivits av *statskontoret* (s. 51 och 52).

Departementschefen förklarar sig icke beredd tillstyrka någon annan förändring rörande nämndens avlöningsanslag än uppräknig med ett belopp motsvarande den automatiska utgiftsökningen om i runt tal 28 000 kronor för löneklassuppflyttningar o. d.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	27 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	152 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	94 300
	<hr/>
	Summa kronor 294 600

b) till *Statens biltrafiknämnd: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 294 600 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

25:o) **Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 52 och 53), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 41 500 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

26:o) **Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 30, s. 53 och 54) föreslagit riksdagen att till Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 161 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 157 000 kronor.

Statens trafiksäkerhetsråd har hemställt om en anslagshöjning för nästa budgetår av 18 000 kronor, varav 4 000 kronor avse omräkning av ersättningsarna till kanslipersonalen och 14 000 kronor utökning av forskningsverksamheten.

Över trafiksäkerhetsrådets framställning har yttrande avgivits av *statskontoret* (s. 53).

Departementschefen förklarar sig icke beredd att tillstyrka förslaget om ökad medelsanvisning för den vetenskapliga forskningen men har i övrigt intet att erinra mot rådets anslagsberäkning.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundqvist* (I: 291) och den andra inom andra kammaren av herrar *Cassel* och *Munk-tell* (II: 408), i vilka hemställts, att riksdagen må till förevarande ändamål anvisa ett anslag av 175 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen II: 408.

Utskottet. I de båda likalydande motionerna I: 291 och II: 408 har hemställts, att till förevarande ändamål måtte för nästa budgetår i enlighet med trafiksäkerhetsrådets äskande anvisas ett anslag av 175 000 kronor. I förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär detta en anslagsuppräkningsmedel med 14 000 kronor, avseende medel för utökning av den i rådets regi bedrivna forskningsverksamheten.

Utskottet är för sin del väl medvetet om den stora betydelsen av trafiksäkerhetsrådets arbete. Samtidigt vill emellertid utskottet erinra om att en särskild sakkunnig tillkallats för att utarbeta förslag till åtgärder för åstadkommande av förbättrad trafiksäkerhet. I avvaktan på resultatet härav anser sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till det i ovannämnda båda motioner framställda yrkandet.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet alltså, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 291 och II: 408, till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 161 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

27:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 54), vilket innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

28:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 32, s. 55—58) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut företaga vissa i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 272 800 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 2 266 700 kronor.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har hemställt, att anslaget höjes med 47 900 kronor för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av institutets framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 55 och 56).

Över institutets framställning ha yttranden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd* (s. 56 och 57).

Kungl. Maj:ts förslag innebär att en tjänst som kamrerare i Ce 27 utbytes mot en tjänst som förste byråsekreterare i Ce 29 samt att en ordinarie kanslibiträddestjänst överflyttas från institutets avlöningsanslag till anslaget Väderlekstjänst för luftfarten i utbyte mot en ordinarie kontorsbiträddestjänst. Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången ordinarie sätts vidare två kontorsbiträddestjänster, vartill slutligen kommer automatisk uppräknning av anslaget till följd av löneklassuppflyttningar m. m.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (2 266 700 + 1 800 — 1 104 + 5 444) i runt tal 2 272 800 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut *dels* uppföra 1 tjänst som förste byråsekreterare i Ce 29 i utbyte mot 1 kamrerarejänst i Ce 27, *dels* minska antalet kanslibiträden i Ca 11 från 8 till 7 och *dels* öka antalet kontorsbiträden i Ca 8 från 9 till 12;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	468 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 036 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	767 600
	Summa kronor 2 272 800

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 272 800 kronor.

29:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 58), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 10 200 kronor.

30:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 58 och 59), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 7 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 146 500 kronor.

31:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 59 och 60), som innebär

en på grund av den nya ortsgroupsindelningen med 6 500 kronor höjd medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 616 500 kronor.

32:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 60), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 674 400 kronor.

33:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 60), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 72 400 kronor.

34:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 38, s. 60 och 61) föreslagit riksdagen att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 527 000 kronor.

Institutet har för nästa budgetår hemställt om en höjning av anslaget med 246 700 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av institutets framställning får utskottet hänvisa till propositionen (s. 61).

Departementschefen förklarar sig ej finna skäl att beräkna särskilda medel under anslaget för de av institutet föreslagna nya tjänsterna. Det behov av personalförstärkningar, som kan förefinnas, anses kunna tillgodoses inom ramen för de befogenheter, som institutet har, att anställa personal med anlåtande av detta anslag.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

35:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten. Kungl. Maj:t har (punkt 39, s. 61—63) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlekstjänsten för luftfarten vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 933 400 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 926 600 kronor.

Institutet har hemställt om en anslagshöjning för nästa budgetår med 76 800 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av institutets förslag får utskottet hänvisa till propositionen (s. 62).

Kungl. Maj:ts förslag innebär att till rubricerade anslag från institutets avlöningsanslag överflyttas en ordinarie kanslibiträdestjänst i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst vilket föranleder en uppräknig av anslaget med 1 056 kronor. Härtill kommer automatiska utgiftstegringar med föreslagna 5 744 kronor. I enlighet härmed uppföres anslaget med (926 600 + 1 056 + 5 744) 933 400 kronor. Slutligen föreslås jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången två kontorsbiträden erhålla ordinarie anställning.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlekstjänsten för luftfarten uppföra en kanslibiträdestjänst i Ca 11 och ytterligare en kontorsbiträdestjänst i Ca 8;

b) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	26 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	573 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	294 300
<i>Omkostnader, förslagsvis</i>	39 000
	<hr/>
	Summa kronor 933 400

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 933 400 kronor.

36:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 63 och 64), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 3 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 561 800 kronor.

37:o) **Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 64 och 65), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 17 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 687 500 kronor.

Byggnadsväsendet.

38:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 42, s. 66—71) föreslagit riksdagen att dels i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen uppföra ytterligare 3 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 595 300 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 2 530 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1953 har *byggnadsstyrelsen* framlagt beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1954/55 under förevarande anslag samt för anslagen till Byggnadsstyrelsen: Omkostnader, Länsarkitektorganisationen: Avlöningar samt Länsarkitektorganisationen: Omkostnader. Styrelsen har därvid erinrat om de omorganisationsförslag rörande byggnadsstyrelsen och länsarkitektorganisationen, som framlagts av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation (SOU 1950: 45) och av 1947 års byggnadsstyrelseutredning (SOU 1952: 35). Vidare fästes uppmärksamheten på de av styrelsen häröver den 13 juni 1953 avgivna yttrandena, vilka innefattar förslag till vissa ändringar och utvidgningar i förhållande till utredningarnas förslag. Styrelsens förevarande medelsäskande

bygger på dessa yttranden, vartill den hänvisar. Medelsframställningen upptager alternativt dels kostnaderna för en organisation, sådan den föreslagits i nämnda yttranden och som bl. a. förutsätter, att vissa f. n. andra ämbetsverk åvilande arbetsuppgifter överföres till byggnadsstyrelsen, dels ock de kostnader, som under alla förhållanden anses nödvändiga, för att styrelsen och länsarkitektorganisationen skall kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina nuvarande arbetsuppgifter. De alternativa anslagsberäkningarna innebär en höjning i förhållande till de för budgetåret 1953/54 anvisade anslagen med:

	Alt. I	Alt. II
Byggnadsstyrelsen: Avlöningar	1 814 800	1 674 900
Byggnadsstyrelsen: Omkostnader	142 500	367 700
Länsarkitektorganisationen: Avlöningar	1 614 900	1 560 000
Länsarkitektorganisationen: Omkostnader	165 000	155 000

Över byggnadsstyrelsens framställning har utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd* (s. 67).

Departementschefen har anfört följande.

Byggnadsstyrelsens och länsarkitektorganisationens arbetsuppgifter och organisation har varit föremål för utredning av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation, som avgav sitt betänkande år 1950, och av 1947 års byggnadsstyrelseutredning, vars arbete slutfördes år 1952. Sedan remissbehandlingen av de båda betänkningarna avslutats och möjlighet beretts att bedöma de framlagda organisationsförslagen i ett sammanhang, får jag härmed upptaga till behandling de resultat, vartill jag vid ärendets beredning kommit.

Byggnadsstyrelseutredningen har föreslagit, att byggnadsstyrelsen i rationaliseringssyfte skulle tilldelas vidgade och nya arbetsuppgifter, i huvudsak genom övertagandet av nu på vissa andra myndigheter och institutioner ankommande uppgifter. Sålunda borde överflyttas den hos skolöverstyrelsen, socialstyrelsen och statens nämnd för samlingslokaler bedrivna granskningen av ritningar till statsbidragsberättigade byggnadsföretag. Vidare skulle den förvaltning av staten tillhöriga fastigheter, som f. n. utövas av en del myndigheter med få eller inga egna byggnadstekniska fackmän, centraliseras till byggnadsstyrelsen. Härmed avses dels de byggnadsbestånd, som nu redovisas å medicinalstyrelsens, fångvårdsstyrelsens, Uppsala och Lunds universitets samt Karolinska sjukhusets delfonder av statens allmänna fastighetsfond, dels ock vissa nu ej fondredovisade anläggningar. I anslutning härtill skulle jämväl de åligganden, som ankommer på djurgårdsnämnden, inlemmas i byggnadsstyrelsens uppgifter och nämnden upplösas.

Utredningens förslag omfattar vidare en väsentlig personalförstärkning och omorganisation av byggnadsstyrelsen. Denna omorganisation motiveras delvis med berörda utvidgning av arbetsuppgifterna men anses därutöver betingad av de senaste årens utveckling på byggnadsväsendets område, som bedömes kräva ökade insatser från styrelsens sida. Organisations-

förslagen syftar i främsta rummet till en förstärkning av specialistinslaget samt till sammanförande av företrädarna för olika specialområden till fristående tjänsteställen. I enlighet härmed förordas, att styrelsen organiseras på elva självständiga arbetsenheter mot nuvarande häremot svarande sex. Dess ledning föreslås förstärkt med en byggnadsöverdirektör och en administrativ stadsplaneöverdirektör, varjämte ett tekniskt råd tänkes knutet till styrelsen.

I likhet med vad statskontoret i remissyttrandet över utredningsförslaget anfört synes det mig som om icke minst organisatoriska skäl talade emot den ifrågasatta ändringen av gällande ordning för handhavandet av den ritningsgranskning av statsbidragsberättigade byggnadsföretag, som f. n. äger rum inom vissa förut omnämnda myndigheter. En sådan överflyttning synes därför ej böra komma till stånd. Av de statliga byggnadsbestånd, som föreslagits skola ställas under byggnadsstyrelsens förvaltning, dominerar i storleksordning sinnessjukhusen. Såväl medicinalstyrelsen som byggnadsstyrelsen har avstyrkt denna överflyttning. Även mig synes det som om övervägande skäl talade för att förvaltningen av förevarande fastighetsbestånd bör kvarbli hos medicinalstyrelsen. Vad gäller förslaget till förvaltningsöverflyttning i övrigt synes förebragt utredningsmaterial icke ge tillräckligt fasta hållpunkter för att bedöma konsekvenserna ur ekonomisk och arbetsorganisatorisk synpunkt av en överflyttning av ifrågavarande fastigheters och byggnaders förvaltning. Med hänsyn härtill och då flertalet av berörda nuvarande förvaltningsmyndigheter motsatt sig förslaget, anser jag mig f. n. icke böra förorda en överflyttning i dessa delar. Jag är heller icke beredd att nu framlägga förslag syftande till djurgårdsnämndens upphörande.

Vad beträffar den ifrågasatta omorganisationen har vid ärendets remissbehandling delade meningar yppat sig rörande väsentliga punkter. Byggnadsstyrelsen har själv i sitt tidigare omnämnda yttrande anmält avvikande uppfattning i åtskilliga avseenden samt i enlighet härmed framlagt ett organisationsförslag, som icke obetydligt skiljer sig från utredningens. Man synes vidare icke böra bortse från möjligheten att inom byggnadsstyrelsens nuvarande organisationsram internt genomföra en omfördelning av vissa arbetsuppgifter samt vidtaga åtgärder i övrigt i rationaliseringssyfte. Att nu skrida till en sådan genomgripande omorganisation av byggnadsstyrelsen, som utredningens förslag innefattar, torde ej vara påkallat. Med hänsyn till dessa förhållanden och till den ståndpunkt jag inlagit till den föreslagna överflyttningen av vissa arbetsuppgifter till byggnadsstyrelsen, har jag icke ansett mig böra lägga utredningens organisationsförslag till grund för en omorganisation av ämbetsverket.

Utredningen rörande planväsendets uppgifter och organisation har — mot bakgrunden av de nya författningar på plan- och byggnadsväsendets område, som trädde i kraft den 1 januari 1948 — lämnat rekommendationer och framlagt förslag, som av allt att döma varit till gagn för planläggningsverksamheten. De delar av betänkandet, som i detta sammanhang påkallar uppmärksamhet, begränsar sig till framlagda organisationsförslag beträffande byggnadsstyrelsens stadsplanebyrå samt länsarkitektorganisationen. Tillsynen över plan- och byggnadsväsendet borde enligt utredningen inom byggnadsstyrelsen anförtros en särskilt inrättad planavdelning med relativt fristående ställning under ledning av en planöverdirektör, likaledes föreslagen av byggnadsstyrelseutredningen. Avdelningen

skulle organiseras på två byråer jämte gemensam juridisk personal samt biträdespersonal. I fråga om det statliga planväsendet i länen har utredningen utgått från att länsarkitekterna i väsentlig utsträckning borde frikopplas från löpande ärenden för att i högre grad än hittills ägna sig åt initiativverksamhet samt kontakt med kommuner och statliga myndigheter. Förslaget innebär ordinarie- och extra ordinariesättning av ett stort antal befattningar samt inrättande av nya tjänster, vilka dock borde inrättas successivt alltefter yppade behov samt med hänsyn till tillgången på planfackmän inom landet.

Remissyttranden över utredningens förslag har avgivits av ett stort antal myndigheter och organisationer, av vilka flertalet tillstyrkt en förstärkning av den statliga organisationen på planväsendets område. Som regel har emellertid något närmare ställningstagande till organisationsförslagen i detalj ej tagits. Statskontoret har ansett, att i nuvarande läge blott en mera begränsad utbyggnad borde övervägas. Byggnadsstyrelsen har för sin del förordat en ännu längre gående förstärkning än vad utredningen tänkt sig.

Utvecklingen sedan utredningens förslag framlades har i vissa avseenden gjort dess förevarande organisationsförslag mindre aktuellt. Erinnras må därvid om hurusom genom lönerogleringar i enlighet med vad som förordats i propositionerna 1952:241 och 1952:245 stadsplanekommitténs förslag till löneförbättringar i allt väsentligt realiserats. Vidare må nämnas, att en betydande personalförstärkning vid länsarkitektsorganisationen möjliggjorts genom ökning av anslagsposten till biträdande ingenjörer och arkitekter med ett belopp av 200 000 kronor för budgetåret 1952/53. Genom viss uppräknig av byggnadsstyrelsens avlöningsanslag under budgetåren 1952/53 och 1953/54 för anställande av tillfällig personal och anlåtande av utomstående har, låt vara i mindre grad, jämväl byggnadsstyrelsen beretts möjlighet till arbetskraftsförstärkning på stadsplanebyrån.

Frågan om den lämpligaste utformningen av det statliga planväsendets organisation i olika instanser torde i viss mån bliva beroende av huru arbetsuppgifterna kommer att fördelas mellan byggnadsstyrelsen och dess regionala organ men även mellan de sistnämnda och de kommunala lokalorganen. Spörsmålet härom samt rörande förefintliga möjligheter till en förenkling av vissa ärendens handläggning på förevarande område är föremål för behandling av 1951 års byggnadsutredning. Vidare må framhållas, att 1946 års vatten- och avloppssakkunniga i sitt betänkande (SOU 1951:26) framlagt förslag till organisation för den statliga vatten- och avloppsverksamheten, vilka direkt berör byggnadsstyrelsen och kan komma att påverka länsarkitektsorganisationen. Mellan stadsplaneväsendet samt vatten- och avloppsfrågan torde råda ett sådant samband, att de därmed förenade organisatoriska spörsmålen lämpligen bör upptagas till prövning i ett sammanhang. Beredningen av de vittomfattande frågor, som behandlats av nämnda sakkunniga, pågår men kan icke slutföras inom sådan tid, att några på betänkandet grundade förslag kan framläggas för 1954 års riksdag.

Med hänsyn till anförda förhållanden anser jag, att med ställningstagandet till stadsplanekommitténs organisationsförslag, i vad det kan komma att beröras av sistnämnda båda utredningar, tills vidare i avvaktan på resultatet därav bör bero, samt att förslagen i övrigt på grund av lägets

starka krav på återhållsamhet med statsutgifterna icke bör föranleda någon permanent organisationsförstärkning.

Emellertid synes det mig nödvändigt, att byggnadsstyrelsens stadsplanebyrå beredes möjlighet att i viss mån påskynda handläggningen av granskningsarbetet samt att öka den utredande och rådgivande verksamheten på planväsendets område. Jag föreslår, att för dessa ändamål styrelsens avlöningsanslag uppräknas dels med ett belopp av 22 000 kronor för anställande av en extra arbetskraft i 31 lönegraden och dels med 25 000 kronor för anställande av tillfällig personal och anlåtande av utomstående expertis.

Styrelsens förslag om uppförande av ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8 på personalförteckningen har icke givit mig anledning till erinran. Som följd härav bör styrelsens avlöningsanslag ökas med ca 5 300 kronor och motsvarande minskning göras i den av Kungl. Maj:t fastställda staten för personal, som avlönas av byggnadsmedel.

Styrelsens avlöningsanslag bör även uppräknas med ett belopp motsvarande den i styrelsens framställning anmälda automatiska utgiftsökningen av 15 500 kronor för löneklassuppflyttningar m. m.

Genom beslut den 20 november 1953 har Kungl. Maj:t medgivit byggnadsstyrelsen att för högst 8 700 kronor inköpa vissa tryck- och fotokopieringsmaskiner. Härvid har förutsatts en årlig besparing av personalkostnader med 5 000 kronor varav hälften på icke-ordinarieposten under byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet och hälften på den i staten för icke-ordinarie personal å byggnadsbyrån upptagna motsvarande posten. I enlighet härmed torde vid beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1954/55 förstnämnda icke-ordinariepost kunna minskas med 2 500 kronor.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (2 530 000 + 22 000 + 25 000 + 5 300 + 15 500 -- 2 500) 2 595 300 kronor.

Utskottet. I sin petitaskrivelse för nästa budgetår har byggnadsstyrelsen framlagt två alternativa förslag till förstärkning av såväl styrelsens egen som länsarkitektsorganisationens personal. Enligt det ena alternativet skulle här ifrågavarande båda avlöningsanslag behöva uppräknas med i runda tal respektive 1 815 000 och 1 615 000 kronor. Detta alternativ grundar sig på den uppfattning i organisationsfrågan varåt styrelsen givit uttryck i sina remissyttranden över de betänkanden som avgivits av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation och 1947 års byggnadsstyrelseutredning. Nu avsedda utgiftstegringar enligt det andra alternativet ha beräknats till i runda tal respektive 1 675 000 och 1 560 000 kronor. Det utökade medelsbehovet härvidlag avser kostnader som under alla förhållanden anses nödvändiga, för att styrelsen och länsarkitektsorganisationen skola kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina nuvarande arbetsuppgifter. Båda alternativen innefatta jämväl vissa höjningar av hit hörande omkostnadsanslag.

Vid sitt ställningstagande till byggnadsstyrelsens medelsäskande under förevarande punkt har departementschefen även behandlat de förslag som framlagts av ovannämnda utredningar.

Såsom av den därvid lämnade redogörelsen framgår, har byggnadssty-

relseutredningen förordat, att till byggnadsstyrelsen överföras vissa gransknings- och förvaltningsuppgifter som nu ankomma på andra myndigheter och institutioner. Utredningen har vidare räknat med genomgripande förändringar av styrelsens arbetsformer och personalorganisation. Vid remissbehandlingen ha emellertid på väsentliga punkter erinringar framställts mot dessa förslag, bl. a. från byggnadsstyrelsen själv. Delvis med anledning härav har departementschefen icke ansett sig kunna lägga utredningens förslag till grund för en omorganisation av ämbetsverket. Departementschefen har vidare framhållit, att man ej bör bortse från möjligheten att inom nuvarande organisationsram internt genomföra en omfördelning av vissa arbetsuppgifter samt vidtagna åtgärder i övrigt i rationaliseringssyfte.

Vad beträffar stadsplanekommitténs förslag till organisationsändringar, avseende såväl byggnadsstyrelsen som länsarkitektsorganisationen, har departementschefen erinrat om hurusom vissa under senare år vidtagna åtgärder möjliggjort betydande löneförbättringar och personalförstärkningar inom framför allt de regionala instanserna. På grund härav anses kommitténs organisationsförslag i vissa delar numera ha förlorat i aktualitet. Frågan om den lämpligaste utformningen av det statliga planväsendet har vidare befunnits stå i visst samband med det åt 1951 års byggnadsutredning lämnade uppdraget och jämväl påverkas av den slutliga prövningen av det betänkande som framlagts av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga. Med hänsyn härtill har departementschefen ansett att med ställningstagandet till stadsplanekommitténs organisationsförslag, i vad de kunna komma att beröras av sistnämnda båda utredningar, tills vidare får bero samt att förslagen i övrigt på grund av lägets starka krav på återhållsamhet med statsutgifterna icke böra föranleda någon permanent organisationsförstärkning.

Enligt departementschefens mening är det dock nödvändigt, att byggnadsstyrelsens stadsplanebyrå beredes möjlighet att i viss mån påskynda handläggningen av granskningsarbetet samt att öka den utredande och rådgivande verksamheten på planväsendets område. Departementschefen har därför förordat, att för dessa ändamål styrelsens avlöningsanslag uppräknas med sammanlagt 47 000 kronor. Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången anses vidare på personalförteckningen böra uppföras tre nya kontorsbiträdestjänster i Ca 8, vilket föranleder en ytterligare anslagsförstärkning med i runt tal 5 300 kronor. Härtill kommer ett belopp av 15 500 kronor, avseende medel för täckande av vissa automatiska utgiftstegringar. Å andra sidan föreligger möjlighet till viss besparing under icke-ordinarieposten med 2 500 kronor. I enlighet härmed skulle byggnadsstyrelsens avlöningsanslag för nästa budgetår komma att höjas med 65 300 kronor.

Utskottet, som ansett erforderligt att inhämta vissa ytterligare upplys-

ningar i ärendet, har vid sitt övervägande av nu berörda spörsmål icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anför och förordat. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen uppföra ytterligare 3 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	867 900
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	651 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	736 900
	<hr/>
	Säger kronor 2 257 800

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	126 500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	67 000
	<hr/>
	Säger kronor 193 500

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	39 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	58 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	46 400
	<hr/>
	Säger kronor 144 000
	<hr/>
	Summa kronor 2 595 300

c) till *Byggnadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 595 300 kronor.

39:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 43, s. 71—74) föreslagit riksdagen att till *Byggnadsstyrelsen*: Omkostnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 271 300 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 242 700 kronor.

Byggnadsstyrelsen har hemställt att anslaget för nästa budgetår höjes med ett av de alternativa belopp, som angivits under föregående anslagspunkt.

Yrkandet innefattar bl. a. begäran om dels 12 000 kronor för upplysningsverksamhet rörande vissa virkesförstörande insekters bekämpande och dels 20 000 kronor för anordnandet av viss kursverksamhet på planväsendets område.

I särskild skrivelse den 31 augusti 1953 har byggnadsstyrelsen utöver angivna alternativa anslagsäskanden begärt medel för övergång till arkivfotografering av sådana ritningar över kyrkobyggnadsföretag, som det enligt SFS 744/1920 åligger styrelsen att utföra.

Beträffande den närmare motiveringen för styrelsens framställning får utskottet hänvisa till propositionen (s. 72).

Över styrelsens framställningar ha yttranden avgivits av *statskontoret* och *riksarkivet* (s. 72 och 73).

Departementschefen, som förklarar sig icke vara beredd att tillstyrka byggnadsstyrelsens medelsäskanden för viss upplysnings- resp. kursverksamhet, har i övrigt anfört följande.

I enlighet med statskontorets förslag torde beträffande byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet posten till sjukvård m. m. böra uppräknas med 5 000 kronor och posten till publikationstryck med 8 500 kronor, medan posten till bränsle, lyse och vatten synes kunna minskas med 3 000 kronor. Inkomstposten försäljning av publikationer synes böra upptagas med 10 000 kronor mot under innevarande budgetår 100 kronor. Jag anser vidare, att under statens bränslekontrollerande verksamhet anslagsposten till reseersättningar bör höjas med 3 000 kronor.

Jag har intet att erinra mot att det av byggnadsstyrelsen i rationaliserings- och besparingssyfte framlagda förslaget till omläggning av kulturhistoriska byråns ritningsarkiv kommer till stånd. Härvid torde de synpunkter på fotografiska kopiers framställning och förvaring böra tjäna till ledning, som framförts i det av 1949 års sakkunniga rörande arkiv- och biblioteksfilmning avgivna betänkandet. Medelsbehovet för nästa budgetår för påbörjandet av detta omlägningsarbete kan beräknas till 25 000 kronor, med vilket belopp expensposten under byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet torde böra uppräknas.

Då övriga poster i omkostnadsstaten synes böra uppföras med oförändrade belopp, skulle anslaget för nästa budgetår upptagas med (242 700 + 5 000 + 8 500 — 3 000 — 9 900 + 3 000 + 25 000) 271 300 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 271 300 kronor.

40:o) **Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 74 och 75) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektorganisationen uppföra ytterligare 9 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Länsarkitektorganisationen: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 367 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 3 353 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har hemställt att anslaget höjes med ett av de alternativa belopp, som angivits under punkten 38.

Departementschefen har anfört följande.

I enlighet med mitt under punkten 42 anmälda ställningstagande till framlagda organisationsförslag i fråga om det statliga planväsendet är jag ej beredd att för budgetåret 1954/55 föreslå någon personalförstärkning vid länsarkitektsorganisationen. Härav följer att förevarande anslag endast bör uppräknas med de av byggnadsstyrelsen beräknade automatiska kostnadsförändringarna om 50 000 kronor på grund av löneklassförändringar m. m.

Styrelsens förslag om uppförande av ytterligare 9 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 på personalförteckningen har ej givit mig anledning till erinran.

I förevarande anslag har för innevarande budgetår inräknats ett preliminärt belopp av 50 000 kronor i avvaktan på närmare prövning av viss lönereglering för en del tekniker med placering som extra tjänstemän vid länsarkitektkontoren. Kungl. Maj:t har sedermera föreskrivit, att av nämnda belopp under budgetåret 1953/54 må användas högst 9 000 kronor i ökade grundlöner. Härtill kommer ökade utgifter för rörligt tillägg med ca 5 000 kronor. Med hänsyn härtill torde för nästa budgetår anslaget kunna minskas med 36 000 kronor.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (3 353 000 + 50 000 — 36 000) 3 367 000 kronor.

Utskottet. Såsom av den under punkten 38 lämnade redogörelsen framgår, har byggnadsstyrelsen för nästa budgetår hemställt om en betydande uppräkning av förevarande anslag. Departementschefen har dock, under återopande av sitt ställningstagande till de under samma punkt behandlade organisationsförslagen i fråga om det statliga planväsendet, förklarat sig icke vara beredd att nu förorda någon personalförstärkning vid länsarkitektsorganisationen. I enlighet härmed anses behovet av ytterligare medel kunna begränsas till ett belopp av 50 000 kronor, avseende vissa automatiska kostnadsstegringar. Då emellertid av vissa närmare angivna skäl samtidigt en besparing på 36 000 kronor syntts möjlig, har anslaget föreslagits skola höjas med allenast 14 000 kronor. Vidare har förutsatts att på personalförteckningen skola uppföras ytterligare nio kontorsbiträdestjänster i Ca 8.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektsorganisationen uppföra ytterligare 9 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	597 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 031 400
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	848 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	890 500
	Summa kronor 3 367 000

c) till *Länsarkitektorganisationen*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 367 000 kronor.

41:o) **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 75 och 76) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Länsarkitektorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

42:o) **Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 77) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

43:o) **Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 77 och 78), som innebär anslagsminskning för nästa budgetår med 300 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

44:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 78 och 79), som innebär anslagsminskning för nästa budgetår med 200 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Tekniska institut.

45:o) **Statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 50, s. 80—83) föreslagit riksdagen att dels godkänna av föredraganden förordad stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55,

dels ock till Statens väginstitut för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanlag av 638 300 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 624 800 kronor.

Direktionen för statens väginstitut har hemställt om en höjning av anslaget med 204 700 kronor för nästa budgetår. Beträffande den närmare innebörden av direktionens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 80 och 81).

Över direktionens framställning ha yttranden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd* (s. 81 och 82).

Kungl. Maj:ts förslag innebär i fråga om institutets avlöningsstat en uppräknig med 3 500 kronor, motsvarande den automatiska utgiftsstegringen för löneklassförändringar m. m.

Beträffande omkostnadsstaten föreslås att ett belopp av 10 000 kronor beräknas till materialkostnader m. m. för experiment- och försöksarbeten under institutets verksamhet i allmänhet.

Särskilda uppborädsmedel slutligen upptagas med oförändrat belopp.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (624 800 + 3 500 + 10 000) 638 300 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av *Kungl. Maj:ts* förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Stat.

Avlöningar.

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	139 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	214 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	183 600
	<hr/>
	Säger kronor 536 800

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	223 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	117 000
	<hr/>
	Säger kronor 340 000
	<hr/>
	Säger för avlöningar kronor 876 800

Omkostnader.

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	134 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	100 000
	<hr/>
Säger för omkostnader kronor	234 000
	<hr/>
Summa kronor	1 110 800

Särskilda uppbördsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	470 500
	<hr/>
Säger kronor	472 500
	<hr/>
Nettoutgift kronor	638 300

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 638 300 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

46:o) **Statens geotekniska institut: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 83 och 84), som innebär en på grund av automatiska utgiftsstegringar med 78 000 kronor förhöjd anslagsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	57 500
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	1 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	210 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	139 100
5. Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	300 000
	<hr/>
Summa kronor	709 000

b) till *Statens geotekniska institut: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 709 000 kronor.

47:o) **Statens geotekniska institut: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 85), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 333 500 kronor.

Statens elektriska inspektion m. m.

48:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 86), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 1 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	136 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	39 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	88 000
	Summa kronor 264 000

b) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 264 000 kronor.

49:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 87), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 21 300 kronor.

50:o) **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 87), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

Djurgårdsnämnden.

51:o) **Djurgårdsnämnden: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 88), som innebär anslagsökning med 5 400 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	89 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	23 000
	Summa kronor 130 200

b) till *Djurgårdsnämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 130 200 kronor.

52:o) **Djurgårdsnämnden: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 89) och under erinran att samma belopp anvisats för innevarande budgetår hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Djurgårdsnämnden: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 kronor.

Diverse.

53:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 90) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 156 000 kronor.

54:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 90) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 762 000 kronor.

55:o) **Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 90 och 91), som innebär anslagsminskning för nästa budgetår med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

56:o) **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.** Kungl. Maj:t har (punkt 61, s. 91 och 92) föreslagit riksdagen att till Ersätt-

ning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 34 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 32 800 000 kronor.

Generalpoststyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 34 000 000 kronor.

I propositionen har lämnats vissa uppgifter angående beräkningen av ifrågavarande ersättning under innevarande och nästkommande budgetår.

Departementschefen har biträtt styrelsens förslag.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag tillstyrkes av utskottet.

Samtidigt vill utskottet erinra om att riksdagens år 1953 församlade revisorer under § 15 av sin berättelse angående statsverket berört vissa med tjänstebrevsrätten sammanhängande spørsmål. Vidare har i de båda likalydande motionerna I: 222 och II: 483 framlagts förslag om avskaffande av tjänstebrevsrätten. Till de sålunda aktualiserade frågorna återkommer emellertid utskottet i annat sammanhang.

Under förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 34 000 000 kronor.

57:o **Understöd åt skärgårdsrederier.** Kungl. Maj:t har (punkt 62, s. 92) föreslagit riksdagen att till Understöd åt skärgårdsrederier för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats 435 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

Anslaget användes för bidrag till reguljär båttrafik i Stockholms och Bohusläns skärgårdar. Den på statsverket fallande andelen av de årliga understöden till den av Waxholms nya ångfartygsaktiebolag ombesörjda båtlinjetrafiken i Stockholms skärgård, vilken andel regleras enligt särskilda av riksdagen godkända, i propositionerna 1952: 163 och 1953: 136 närmare redovisade avtal, beräknas för budgetåret 1954/55 uppgå till ca 200 000 kronor. I sistnämnda proposition behandlades även frågan om fortsatt subventionering av den av Marstrands rederiaktiebolag bedrivna kustlinjetrafiken i Bohuslän på sträckan Göteborg—Gravarne i enlighet med en av särskilt tillkallad utredningsman utarbetad plan. Jämlikt denna av riksdagen utan erinran lämnade subventioneringsplan skulle understödet till Marstrandsbolaget för 1954/55 uppgå till maximalt 83 333 kronor. Vidare torde ett mindre belopp från förevarande anslag böra avses för ersättning åt en statlig

granskningsman avseende den subventionerade båttrafiken i Bohuslän. Med hänsyn till vid ingången av innevarande budgetår disponibel besparing kan behovet av anslagsmedel för budgetåret 1954/55 till stöd åt skärgårdsrederier avrundas nedåt till 275 000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor.

58:o) **Understöd åt inrikes lufttrafik.** Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 93—97) föreslagit riksdagen att till *Understöd åt inrikes lufttrafik* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Till förevarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 200 000 kronor.

I skrivelse den 3 oktober 1953 har *Aktiebolaget Aerotransport* hemställt att understöd till den av Scandinavian Airlines System (SAS) bedrivna inrikes lufttrafiken måtte utgå med ett oförändrat belopp av 295 000 kronor för verksamhetsåret 1954/55.

För verksamhetsåret 1952/53 förutses enligt preliminära beräkningar ett underskott å inrikestrafiken om ca 570 000 kronor mot beräknade 375 000 kronor. Anledningen till att underskottet blir större än beräknat är, att tidigare kalkyler var baserade på trafik med flygplan av typ Douglas DC-3, medan under verksamhetsåret övergång i större utsträckning skett till Scandia-flygplan för luleå- och visbylinjerna. Visserligen har intäkterna blivit högre än i den tidigare DC-3-kalkylen, men denna intäktsökning har dock icke kunnat uppväga de högre kostnaderna. Scandiaplanen drager nämligen i förhållande till DC-3 högre driftkostnader och avskrivningar. Å andra sidan har scandiatypen större kapacitet och relativt sett bättre driftekonomi, varför inrikestrafiken med dessa flygplan på längre sikt bör medföra bättre ekonomiskt resultat än vid trafik med DC-3, som i och med den förutsedda ökningen i trafiken är kapacitetsmässigt otillfredsställande.

Under verksamhetsåret 1 oktober 1953—30 september 1954 kommer inrikestrafiken att i full utsträckning upprätthållas med Scandia, då SAS' DC-3-flotta är under successiv avveckling. En för detta verksamhetsår upprättad kalkyl för ett inrikes trafikprogram av samma omfattning som under verksamhetsåret 1952/53 utvisar till följd härav ett underskott å ca 990 000 kronor.

För beräklandet av understödsbehovet för inrikestrafiken under verksamhetsåret 1 oktober 1954—30 september 1955 har SAS uppgjort en kalkyl, baserad på i stort sett oförändrad trafik enligt nedanstående preliminära trafikprogram:

Linje	Period	Antal dubbelturer
Stockholm—Visby	1/10—15/4	1 daglig + 1 varje vardag
	16/4—31/5	2 dagliga
	1/6 — 6/9	3—4 dagliga
	7/9 — 30/9	2 dagliga
Malmö—Visby	20/6 — 19/8	1 per vecka
Stockholm—Luleå	1/10—30/9	1 varje vardag
Stockholm—Malmö	1/10—30/9	1 varje vardag

Kalkylen slutar på ett underskott å 668 000 kronor. Intäkter och kostnader för de olika linjerna beräknas uppgå till följande belopp (1 000-tal kronor).

	Stockholm— Luleå	Stockholm— Visby Malmö— Visby	Stockholm— Malmö	Totalt
Intäkter	1 583	2 182	985	4 750
Kostnader	2 017	2 196	1 205	5 418
Resultat	— 434	— 14	— 220	— 668

Över framställningen ha yttranden avgivits av statens granskningsman för den inrikes lufttrafiken, luftfartsstyrelsen och statskontoret (s. 94—96).

Statens granskningsman för den inrikes lufttrafiken meddelar följande. De i SAS' kalkyl upptagna avskrivningskostnaderna för Scandia-flygplanen är beräknade efter en avskrivningstid av sex år med tio procents restvärde. I andra sammanhang har SAS tillämpat en avskrivningstid av sju år för flygplan av typ DC-3 och åtta år för DC-6 och DC-6 B. Det kan enligt granskningsmannen ifrågasättas, om den statsunderstödda delen av den inhemska trafiken skall bestrida större kostnad än den som motsvarar en avskrivning på åtta år. I så fall skulle enligt i övrigt oförändrade grunder en nedräkning av avskrivningsposten med ca 230 000 kronor vara möjlig.

Kostnadskalkylen förutsätter, att trafikprogrammet kräver åtta besättningar motsvarande en kostnad av 560 000 kronor per år. Granskningsmannens undersökning av driftförhållandena har givit vid handen, att tillämpad tjänstgöringsplan innebär en reserv av 100 procent för att täcka olika anspråk. Endast fyra besättningar är normalt i aktiv tjänst, två hålles i reserv, en besättning är ledig och en avses för att täcka semester och militärtjänst. Granskningsmannen anser, att kostnaden för det antal besättningar, som debiteras inrikestrafiken, bör kunna reduceras med ca 50 000 kronor.

Det av SAS för verksamhetsåret 1954/55 kalkylerade underskottet skulle alltså kunna minskas till omkring (668 000 — 230 000 — 50 000) 388 000 kronor. Enär driftunderskottet även efter denna reduktion överstiger det

begärda statsunderstödet, har granskningsmannen dock ej något att erinra mot att detta beviljas.

Luftfartsstyrelsen erinrar bl. a. om att SAS i december 1952 förutskickat, att ett ökat utnyttjande av Scandia-flygplan i inrikestrafiken kunde i då icke förutsebar utsträckning inverka på det ekonomiska utbytet av trafiken; visade sig en förbättring i detta hänseende, minskade i motsvarande mån subventionsbehovet, medan i motsatt fall SAS ensamt hade att bära det ökade underskottet. SAS, som nu angiver orsakerna till kostnadsökningen vara att söka i ombytet av flygplantyp, har så till vida dragit konsekvenserna härav, att konsortiet begärt understöd med ett belopp av endast 295 000 kronor, innebärande att SAS påtager sig ett driftunderskott av, enligt konsortiets beräkningar, ca 373 000 kronor och enligt granskningsmannens omkring 93 000 kronor.

Luftfartsstyrelsen finner det vidare numera icke sannolikt, att subventionsbehovet för den inrikes lufttrafiken skall kunna helt bortfalla med utgången av verksamhetsåret 1954/55. Förhandlingar anses därför böra upp- tagas i första hand mellan styrelsen och SAS i avsikt att undersöka både möjligheten till ytterligare rationalisering av trafiken och det subventionerade trafikprogrammets omfattning.

Statskontoret erinrar om att departementschefen vid anmälan i 1952 års statsverksproposition av frågan om subventioneringen av inrikesflyget under treårsperioden oktober 1952—september 1955 framhöll att subventionssystemet därefter om möjligt borde avvecklas. De av luftfartsstyrelsen förutskickade förhandlingarna mellan styrelsen och SAS om trafiken efter sistnämnda tidpunkt anses böra föras utifrån angivna förutsättning och alltså taga sikte på att ernå en sådan överenskommelse om inrikestrafiken, som ej förutsätter vidare subventionering.

Departementschefen har anfört följande.

Enligt en i 1952 års statsverksproposition framlagd subventionsplan för tiden 1 oktober 1952—30 september 1955 skulle för dessa tre verksamhetsår under vissa villkor utgå understöd till SAS för viss inrikes lufttrafik med resp. 450 000, 400 000 och 350 000 kronor, varefter subventionssystemet om möjligt skulle avvecklas. Understödet skulle i princip endast omfatta linjerna Stockholm/Norrköping—Visby, Stockholm—Sundsvall/Härnösand och Stockholm—Luleå, men även linjerna Stockholm—Malmö och Malmö—Visby har intagits i subventionskalkylerna. Efter förslag i proposition 1953:137 reviderades planen för verksamhetsåren 1952/53 och 1953/54, därvid linjen Stockholm—Sundsvall/Härnösand uteslöts, medan å andra sidan vissa kostnadsökningar föranledde uppräknning av det på de övriga flyglinjerna belöpande bidraget. Enligt den reviderade planen skulle bidragen för verksamhetsåren 1952/53—1953/54 utgå med högst 375 000 resp. 295 000 kronor.

Med hänsyn till de besparingar, som för budgetåret 1952/53 uppkom på anslaget till följd av det minskade bidragsbehovet för samma verksam-

hetsår, kunde medelsanvisningen för budgetåret 1953/54 begränsas till 200 000 kronor.

Enligt de nu framlagda beräkningarna skulle underskottet för verksamhetsåren 1952/53—1954/55 uppgå till resp. 570 000, 990 000 och 668 000 kronor. Anledningen till att underskotten överstiger de tidigare beräknade anges vara, att övergång skett till flygplan av större typ, vilket dock på längre sikt anges skola medföra en relativt bättre ekonomi.

Statens granskningsman för den inrikes lufttrafiken har ifrågasatt, om ej det beräknade underskottet för 1954/55 skulle med tillämpning av en längre avskrivningstid samt reduktion av besättningskostnaderna kunna minskas med 280 000 kronor och således beräknas till 388 000 kronor. Även med denna beräkningsgrund skulle driftsunderskottet emellertid överstiga det begärda statsbidraget.

Med hänsyn härtill och i likhet med remissinstanserna vill jag icke motsätta mig, att bidraget för verksamhetsåret 1954/55, som enligt den föreliggande subventionsplanen är det sista år för vilket understöd förutsetts, utgår med högst 295 000 kronor.

Jag förordar därför, att anslaget, från vilket även betalas arvode till omnämnde granskningsman, för nästa budgetår upptages till i runt tal 300 000 kronor, vilket i förhållande till innevarande års anslag innebär en uppräkning med 100 000 kronor.

Utskottet. Mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och förordat har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Understöd åt inrikes lufttrafik* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

59:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 64, s. 97) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 100 000 kronor.

Departementschefen anmäler att i enlighet med gällande principer för användningen av detta anslag utgifterna för Sveriges deltagande i en i oktober 1953 i Bryssel hållen europeisk transportministerkonferens bestridits från anslaget. Vid denna konferens enades de västeuropeiska staternas transportministrar om att anordna en permanent liknande konferens, som enligt ett den 17 oktober 1953 av bl. a. Sverige undertecknat protokoll skulle ha till syfte att verka för ett bättre utnyttjande av de europeiska landtransportmedlen samt samordna arbetet inom internationella organisationer på ifrågavarande område. Även i fortsättningen anses kostnader för sådana konferenser böra belasta anslaget.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanlutningar m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

60:o) **Vissa åtgärder för ekonomisk försvarsberedskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 98) och under erinran att till förevarande ändamål för innevarande budgetår anvisats 1 110 000 kronor får utskottet, som tagit del av handlingarna i ärendet, hemställa,

att riksdagen må till *Vissa åtgärder för ekonomisk försvarsberedskap* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

61:o) **Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 66, s. 98—101) föreslagit riksdagen att till Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län (skr. ¹⁶/₄ 1953) har — under erinran om de lokala undersökningar, som skett genom försorg av statens geotekniska institut inom det av jordskredet den 29 september 1950 i Surte drabbade området — föreslagit, att ytterligare geotekniska undersökningar i Götaälvdalen måtte komma till stånd enligt ett av institutet i samråd med Sveriges geologiska undersökning uppgjort program samt att erforderliga statsmedel måtte ställas till förfogande härför.

I anledning härav har *statens geotekniska institut* anfört, att skredriskerna i Götaälvdalen måste bedömas som allvarliga bl. a. på grund av förekommande grundvattentryck jämte lerlager, varför institutet anser det synnerligen önskvärt, att den föreslagna undersökningen snarast möjligt kommer till stånd.

Över framställningarna ha yttranden avgivits av *statskontoret, järnvägsstyrelsen* och *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* (s. 99 och 100).

Departementschefen har anfört följande.

Det jordskred, som hösten 1950 drabbade samhället Surte på östra sidan av Göta älv, orsakade mycket betydande skador. Förutom att bebyggelsen inom området för naturkatastrofen helt eller delvis förstördes, avskars de trafikleder, farleden på älven, järnvägen samt vägarna, som hade beröring med området. Genom en av statens geotekniska institut nyligen utförd lokal undersökning inom vissa samhällen vid älvdalen har framgått, att man där icke kan bortse från möjligheten av ras utav liknande art som det i Surte. Det i april 1953 inträffade raset på järnvägssträckan Alvhem—Nygård synes bekräfta förefintligheten av risker för ras längs dalgången.

Människoliv samt betydande ekonomiska värden kan här stå på spel. För trafiklederna utefter Göta älv vore ett klarläggande av de geologiska förhållandena i de avseenden, varom här är fråga, av stor betydelse, såsom ock framhållits av järnvägsstyrelsen och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Jag anser mig under angivna förhållanden böra förorda, att den av länsstyrelsen i Älvsborgs län föreslagna geotekniska undersökningen av Götaälvdalen, syftande i första hand till att klarlägga riskerna för ras, kommer till stånd, och att kostnaderna för densamma bestrids med statsmedel. Undersökningen synes böra bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med det av statens geotekniska institut i samråd med Sveriges geologiska undersökning uppgjorda programmet, för vilket redogörelse här förut lämnats, samt ske i intimt samråd med berörda kommunikationsverk och övriga företrädare för statliga intressen i frågan.

Institutet har beräknat de för dagen överblickbara kostnaderna till 280 000 kronor, varav 130 000 kronor avsetts för första budgetåret. Denna kostnadsuppskattning föranleder från min sida ej någon erinran. Kostnaderna för denna undersökning synes böra bestridas genom särskilt reservationsanslag.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Geotekniska undersökningar i Götaälvdalen m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

62:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 101), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

63:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 101), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

64:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 102), som innebär anslagsminskning för nästa budgetår med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

65:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtanden beträffande nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 9: Vissa anslagstekniska frågor;

punkten 10: Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare, Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som är väghållare, samt Enskild väghållning;

punkten 14: Avsättning till statens automobilskattemedelsfond;

punkten 19: Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder; samt

punkten 46: Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m., vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 30 mars 1954.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Iwar Anderson, Näsgård, fröken Andersson, herrar Näsström, Påls-son, Hesselbom, Gustaf Andersson, Einar Persson, Boman, Ragnar Persson, Holmqvist och Sunne; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Malmberg i Skövde, Bergström, Ståhl, Lindholm, Rubbestad, Eriksson i Sandby, Åkerström, Staxäng, fröken Elmén, herrar Widén, Almgren, Andreasson, fröken Olsson och herr Svensson i Stenkyrka.